

لَلْمُوْلَى

۱۴۰۵ و ۱۴۰۶

فصلنامه ادبی

سال چهاردهم، بهار ۱۳۹۶، ۷۰۰۰ تومان

ISSN 1735-5524

آمد بهار عاشقان قا خاکدان بستان شود
آمدند از آسمان قا مرغ جان پر ان شود

مولانا

شکران

فصلنامه ادبی

شماره پنجم و چهارم و پنجم و پنجم. سال چهاردهم. بهار ۱۳۹۶

صاحب امتیاز مدیرمسئول و سردبیر: پونه ندایی
طرح نامواره و جلد: ساعد مشکی
امور مالی: پروانه دباغی
با سپاس از نگارنی زاده، علیرضا بهرامی، تمین سالک

تلفکس: ۷۷۸۹۲۹۵۲

تهران صندوق پستی: ۳۴۹۶ - ۱۶۷۶۵

shokaranliterarymagazine@gmail.com

لیتوگرافی: نوید چاپ: خانه فرهنگ و هنر گویا

سرمقاله
۲. پونه ندایی

شعر ایران

۳. مفتون امینی
۴. رضا زاهد
۵. صفوارانی
۶. سارعبدی
۷. علیرضا بهرامی، اسماعیل نیکسروش
۸. هادی خورشیدیان، عباس رضوانی
۹. محمد علی نوری، شهرزاد خادم، داوود ملک زاده
۱۰. اشین خماند، ابراهیم عادل
۱۱. حسن گوهربور
۱۲. مانی چهکندي نژاد
۱۳. هایده حسین زاده

شعر جهان

۱۱. برازی هلن / ادگار آن بو، ترجمه بهروز شادلو
۱۲. آنتونین بارتوشک، ترجمه احمد پوری
۱۳. آرمونه هیسیان، ترجمه واheed آرمون

گفت و گو

۱۴. گفت و گو با سودایه فضایلی، نگارنی زاده
۱۸. احمد پوری و فؤاد نظری
۲۹. حمیدرضا ساعتچی: من با سرعت مردم حرکت می کنم

داستان خارجی

۲۰. گلهای سرخ کاغذی / گابریل گارسیا مارکز، ترجمه اسدالله امروزی

تصویر نوشه

۲۲. سالی بی شهد پرزنبور / صالح تسبیحی

داستان ایرانی

۲۴. مداد سیاه کوچولوی من / جهانگیر هدایت
۲۶. مهمان های ناخوانده / محمد کیا
۲۸. سلفی با برج / محسن حسینی

۳۷. مرور کتاب

SHOKARAN
Literary Magazine

No. 54 & 55, Spring 2017

President and Editor-in-chief: Pooneh Nedai
Graphic designer: Saed Meshki

Tel & Fax: +98 21 77892952
P. O. Box: 16765/3496 Tehran, IRAN

خوانندگان گرامی و وفادار شوکران!

از اینکه با پیام‌های دلگرم‌کننده خود مرا به ادامه راه تشویق می‌کنید سپاس‌گزارم. این مجله در چهارده سال گذشته روزهای طلایی و پرفراز و نشیبی را گذرانده، از کم و زیاد شدن صفات گرفته تا حالت نویسندهان بزرگ که افتخار همکاری شان شامل حال شوکران بود، از انتشار دیرهنگام گرفته تا اکنون که برای زنده ماندن نشریه را تبدیل به فصلنامه کردم، همه برای این بوده و هست که بگویم برای حفظ ثبات در استقلال فکری نشریه شوکران، تغییر و تحول بر اساس جنس زمانه لازم بوده و خواهد بود.

به‌رسم هر سال شعرهایم را در ستون سرمه‌الله که متعلق به سردبیر است منتشر می‌کنم و ستون شعر مجله را همچنان متعلق به خودم نمی‌دانم.
امیدوارم سال نو نویز زیبایی و لطافت روح برای انسان مدهوش زمانه باشد.

سربدیر

.....

۱ زیبایی در مژه و عطر این دنیا بود
در بندروی که راه به دریاها داشت
در اسلکه‌ای که مرغان ماهیخوار را بدرقه می‌کرد

زیبایی همینجا بود
در سبد نان
در آشک
و در چراغانی تصویر تو در دیروز
دریا باز بالا می‌آید
و شکل تورا با دانه‌های اشک
و هر چه بی‌تایی است
با خود می‌برد

۲ طبیعت مرا می‌بیند
و من رنگ‌های این دنیا را می‌بینم
بعد از این در
چه رنگی می‌تواند باشد
چه رویابی امکان تجلی دارد
همه چیز پشت این در می‌ماند
خاطره‌ها و یادها
میوه‌ها و رنگ‌ها
و سبددها
آه، سبدهایی برای میوه‌های نچیده
و مژه‌های نچشیده

۳
وازان‌تفليس بیرون آمدی
از شیروانی‌های تاریک‌روشن
از پنجره‌های قدیمی
از نامه رنگ پریده عاشق
از کافه «پراسپرسوس»
از فنجان قهوه و گلدان
از آلوهای سبز و سرخ
در بادها رها شدی
و هرگز بازنگشتی

حالا این شهر
چگونه تو را به یاد بیاورد...
نه پیره‌نی از تو مانده
نه شانه سری
ونه حتی تکه آفتابی
که بر گونه‌ات می‌درخشید
دیگر هیچ چیز مثل گذشته نیست
دیگران بعد از تو آمدند
و یادها بر دیوارها
یکی پس از دیگری ضبط شدند
کدام خاطره در کدام خانه مال توست
کدام حافظه تو را به یاد ما می‌آورد؟

مفتون امینی

۱

روز
آهسته، آهسته
به شهر می‌آید
و آسوده، آسوده
از آن می‌رود
کاش
که رفت و آمد آدم در خیابان روزانگی نیز
به همین آسانی نبود
و به همین ارزانی...

۲

باران، تند و سرد
با دستی
مرد راه را غرق اذیت می‌کند
و با دست دیگر
او را هل می‌دهد
تابه سرپناه، زودتر برسد!
...

...

خدا راه چه دیدی

۳

میانسالگی ام
انگار
در یک نیم خستگی خوش
مهمنانی دوستانه‌ای بود
در آفتاب سینه کوه
و کهن سالگی ام
سرودن شعری برای این خاطره هست
پای اجاقی زرد سوز
اما
هنوز گرم ...

امینی

آتنوین بارتوشک / شاعر چک
(۱۹۷۴-۱۹۲۱)

ترجمه احمد پوری

آرمنوهی سیسیان از شاعران معاصر ارمنستان، مدرس دانشگاه و عضو کانون نویسندهای ارمنستان است. بخشی از شعرهای این شاعر به زبان‌های انگلیسی، روسی، فرانسوی، ایتالیایی و آلبانیایی ترجمه شده‌اند. او راوی عواطف و احساسات پنهان و آشکارزنی است که دست در آغوش طبیعت کشیده و شعرهایش را در گوش باران و برف و درخت و خورشید نجوا می‌کند. دل‌بستگی این شاعر با طبیعت شاید تا حدود زیادی متأثر از محیط و نوع زندگی او و اطرافیانش است، چرا که تأثیر و بازتاب طبیعت و آفرینش‌های طبیعی را پیش‌تر در آثار دیگر شاعران معاصر و بزرگ ارمنستان مثل هوانس گریگوریان و ادوارد حقوق‌رداian که نشر امروز منتشر کرده است نیز شاهد بوده‌ایم.

آن چند سال

سرتسیلیم نداری
همچنان امید در دل
گرد می‌اوری
اثر انگشت هر فاجعه‌ای را
به امید این که
روزی به دامشان بیاندازی.
برف همچنان می‌بارد
وناگهان
موهایمان خاکستری می‌شود
موی هردو مان.

+ + +
نمی‌دانم،
سطرهایم از آسمان می‌آیند
یا از من به آسمان می‌روند؟
 فقط می‌دانم،
کسی که بین آن‌ها موج بر می‌دارد
منم ...

اندوه

+ + +
شهرم پوشیده از برف است،
نگاه برفی،
قدم‌های برفی،
لبخند برفی
و بر لب‌ها
سخن برف نشسته،
از شانه‌هایش حتی برف می‌تکانند
و شهرم بدل به معجزه‌ای سپید شده است.
پاک خواهیم شد،
پاک،
برای فردا! ...

دنیا سراسر
گورستان عظیمی است
از عشق.
دیواری از درختان سبز
در روای نسیمی
که در خواب است
برای همیشه.
سپیده که می‌زند
باریکه آفتایی
این جا می‌تابد
که شامگاهان
برای آخرین بار
نام مرا بر سر نگ گورم
روشن خواهد کرد.

الملحق

+ + +

در بازمی‌شود و وارد می‌شوم،
در بازمی‌شود و بیرون می‌روی،
بین ما
همیشه دری هست.
کسی که پشت درایستاده،
تو هستی
یا من؟...

+ + +

جانم درد می‌کند،
اگر می‌توانست
نعره می‌زد از درد.
حیف که جان، لباس ندارد،
برای شادابی تم
بروم رخت و لباسی بخرم...

+ + +

پیش از توفان بزرگ نیز
باران گرفت
و آسمان، به حال زمین
دل سیرگریه کرد.
از همین رost شاید،
هر بار که باران می‌بارد،
دلم دوباره می‌گیرد.

راه افتاده‌ام
با کوله‌باری از درد،
ندامت
و گناه
بردوش.
پُراز لحظه‌هایی که
هردم
به خاطره‌ای فانی بدل می‌شوند.
چهل سال است که
راه افتاده‌ام...

+ + +

+ + +

وقتی که قطره‌های باران سکوت کنند،
چیزی از من نپرس!
دیگر همه چیز گفته شده است...

+ + +

باران، حافظه‌ی عمیق من است.
شنیده‌های سده‌هایم را به یاد دارم،
که تا امروز
تفییر نکرده است...
به یاد داری؟
هنگامی که رؤیا پردازی می‌کردم،
آواز باران، باز همین بود...

+ + +

در دلت چقدر عشق هست، آسمان!
خالی کن،
دلت را خالی کن
در هیئت برف
و بگذار آن چه بر سرمان می‌ریزد
برف تو باشد...

+ + +

برف هم سفید نیست،
دوران سفیدی گذشت.
کلی کار داری، خورشید!
طبیعت
تحمل نمی‌کند
نایاکی‌ها...

+ + +

گزیده‌ای از مجموعه شعر آماده‌ی چاپ

ترجمه به روایت احمد پوری و فواد نظری

رابطه مترجم با متن

و مری لمب در حدود دویست سال قبل از نمایشنامه‌های ویلیام شکسپیر به نثر ساده و زیبا اما ریشه دار در زبان شکسپیر و در اینجا مثلا، داستان‌های دل انگیز ادبیات فارسی نگارش دکتر زهرا خانلری از قصه‌های منظوم ادبیات کلاسیک، با حفظ لحن و زبان همان قصه‌ها که نمونه‌ی ماندگار و زیبا و مفیدی است. به هر صورت تصرف، بی‌تصریف!

گاهادر ترجمه‌یک کتاب با پاورقی‌هایی روبرو می‌شویم که هم اندازه متن است، با وجود ضروری دانستن آن، آیا باعث نمی‌شود که خواننده از نوشته اصلی دور شود؟

احمد پوری:

البته بستگی به نوع متن دارد. در متون فلسفی و نظری که سابقه در ادبیات زبان مقصد ندارند گاه این امر اجتناب ناپذیر است اما برای متون تحلیلی مانند رمان و شعر بهتر است تا جایی که امکان دارد از زیرنویس که گاه بی مورد هم هست اجتناب کرد و حواس خواننده را پرت نکرد.

فواد نظری:

خب، این برمی‌گردد به ماهیت متن و تشخیص مترجم. متونی هستند که نوشتهن پاورقی، یا حتی شرح بر آن‌ها به منظور درک درست‌تر و عمیق‌تر خواننده و مخاطب اجتناب ناپذیر است. و ای بسا در بسیاری متنون وجود تفسیر و شرح ضروری است برای مترجم در درک و انتقال متن اصلی. و این در همه جا ب است. و از قضا این کمک می‌کند به خواننده باحوصله و علاقمند تاریخی و سنتی‌تری با متن پیدا کند. فقط یک نمونه می‌دهم. خواندن رمان عظیم «در جست‌وجوی زمان از دست رفته» مارسل پروست، بدون وجود آن پاورقی‌ها یا شرح و تفسیرها، در هر زبانی که انجام شود، بی‌گمان

آریستوکرات انگلیسی در نگارش سفرنامه از آن استفاده می‌کند به نثر سفرنامه‌های قاجاری که هم از طرفی آریستوکراتیک بوده و از طرف دیگر در مقایسه با زبان گفتاری امروز مضحك به نظرمی رسد برگردانده و ترجمه‌ای به شدت وفادار آفریده.

فواد نظری:

در این تردیدی نیست. به هر حال هر زبانی در بستر تاریخی خود و در طی زمان تغییر و تحول می‌یابد و اگر در مسیر حوادث و تحولات تاریخی- اجتماعی مقدار بوده و باشد که زنده بماند و تداوم یابد، طبیعتاً می‌باید ارتقا یافته و بالتدبر شود. بنابراین بسته به میزان تبدلات فرهنگی و زبانی که با دیگر زبان‌ها می‌یابد، و در بدنه بستان‌هایی که میان زبان‌ها و فرهنگ‌های خود نیزیز- و به ویژه در چند سده اخیر- نسبتاً- شبیه قانون فیزیکی ظروف مرتبط- تعدادات و تحولاتی نزدیک تر و آشنازی به یکدیگر در زبان‌ها نیز امکان بروز دارد. در این میان مساله دیگر مربوط می‌شود به مترجم که چه متنی را از چه دوره‌های تاریخی و از کدام مبدأ انتخاب کرده تا به زبان مقصد خود برگرداند. و این برمی‌گردد به میزان دانسته‌ها و اصطلاحاً تربیت زبانی و دایره‌ی واژگانی اش و نیز آشنایی اش به قلق‌های زبان و لحن نویسنده متن مبدأ و چگونگی و توان اش در برگردان به متن مقصد، و در یک کلام به سبک.

لذا مترجم در هر متن مورد نظر که برمی‌گردد، باید به میانگینی از زبان در تراز و همسنگ متن اصلی احاطه داشته باشد تا بتواند از پس انتقال قابل قبول نتوان به زبان خود برآید. اما در پرسش شما مفهوم تغییر در زبان مبدأ برای من چندان روش نیست. خیر! متنی هست که در برگردان باید بتوان درست انتقالش داد. اما اگر قرار به تغییر است آن گاه می‌شود از مقوله اقتباس و یا خلاصه نگاری متن. نمونه خوبش روایت چارلزلمب

ترجمه از جمله مباحثی بوده که سوال‌های متعددی درباره چگونگی ارایه آن وجود داشته است. گاه با وجود گذشت زمان جوابی برایش یافت شده و گاه‌ها بدون نتیجه به راه خود ادامه داده. اصولاً سوال‌های طرح شده یک وجهه اشتراکی دارند که رابطه مترجم با متن را زیبایی می‌کند. و با وجود ترجمه‌های مختلف از یک اثر اختلاف نظرهایی بر سر انتخاب ترجمه‌ای دقیق که آسیب کمتری دیده است نیز مطرح بوده است.

احمد پوری و فواد نظری دو مترجم که هریک در زمینه تخصص خود نام آشنا هستند، نظرات خود را درباره چند سوالی که از آن‌ها درباره ترجمه‌یک اثر پرسیده‌ایم را پاسخ داده‌اند. - شوکران

آیا مترجم باید به زبان یا لحن نویسنده وفادار باشد؟

آیا می‌تواند زبان مبدأ را تغییر دهد تا برای زبان مقصد قابل درک باشد یا نه؟ اگر جواب آری است، تا چه اندازه می‌تواند در متن قصر انتخاب داشته باشد؟

احمد پوری:

شکی نیست اگر وفاداری تعریف مشخصی باید جواب به این سوال سر راست و روش‌تر خواهد بود. به هر حال فعلاً در نبود چنین توافق ضمنی روی این واژه، می‌توان گفت مترجم باید به چرایی کاربرد شکل ویژه زبان و لحن در زبان مبدأ بی ببرد و بعد آن را با مقتضیات زبان مقصد همسو کند. مثلاً اگر اثر در زبان مبدأ از واژه‌ها و ساختار آرکاییک استفاده کرده باشد باید علت استفاده نویسنده از این زبان را کشف کرد و بعد در زبان مقصد متناسب با آن زبانی که روزمره و گفتاری امروزی نیست انتخاب نمود. بهترین مثال را می‌توان "بازمانده روز" اثر ایشوگورو با ترجمه نجف دریابنده زد که در آن مترجم نثر کهنه و پر طمطراقی را که یک پیشخدمت سنتی یک

با اعمال سانسور خودخواسته توسط مترجم، که این دیگر یعنی تبدیل شدن به عامل و ابزار ممیزی و سوء استفاده از اعتماد خواننده و مخاطب.

آیا یک مترجم باید مولف هم باشد؟ این سوالی است که سال‌هاست مورد پرسش واقع شده و پاسخ‌های متفاوتی نیز در پی داشته، گاهًا مولف بودن باعث شده متن ترجمه شده تحت تاثیر زبان نوشتاری مترجم قرار گیرد. چه شیوه‌ای دیگر مفهوم را به مخاطب تفکیک کردن این موضوع در نظر گرفت؟

احمد پوری:

دقیقاً نمی‌دانم معنی مولف در این سوال چیست. من ترجیح می‌دهم بگوییم یک مترجم باید به اثری که ترجمه می‌کند احاطه داشته باشد و ظرافی آن را درک کند. در این صورت ترجمه بهتر و با لغزش‌های کمتری صورت خواهد گرفت. و اما در باره این که ترجمه نباید اسیر سبک خاص مترجم در کاربرد زبان مقصود باشد موافقم و معتقدم مترجم باید در نظر داشته باشد که دارد روایت را از شخصی غیر از خود می‌کند.

فoad نظیری:

به گمان من نیازی به پاسخ‌های متفاوت نیست. اگر که مترجم‌مولف، کار خود را بلد باشد و توانایی انتقال متون متفاوت از زبان بیگانه مبدأ را داشته باشد. آنچه سعی در انتقال سبک یک اثر می‌نمایم و از آن انتظار داریم، همین مقوله است. و گرنه چنانچه مترجمی نقل زبان یک اثر را به سبک خود که سهل است، اگر حتی متون گوناگون از نویسنده‌گان مختلف را به یک زبان ترجمه کند، مثلاً شکسپیر را به سبک کامو و همین‌گوی را به سبک بوکاچیو برگرداند که دیگر کار از بنیاد خراب است!

مترجم- مولف ناگزیر و موظف است که آثار را هم در زبان مبدایی که از آن ترجمه می‌کند بخواند و هم بسیاری از اثاری را که مترجمان هم زیانش رحمت کشیده اند و به زبان مقصداً او برگردانده اند. مقایسه و تحقیق و تدقیق کند و بخواند و بیاموزد، تا اسیر بلای تکرار خود و در جازدن در زبان ثابت خود نشود. مثال‌های این مقوله از هر جهت‌اش بسیار زیاد است که این جا از آن می‌گذرم. خواننده‌های اهلی و کارآشنا و حرفه‌ای نمونه‌ها را از هر طرف خوب می‌شناسند.

رسانیدن مطلب حذف شده و چه جبرانی برای بخش ترجمه نشده می‌کنید؟ آیا اگر احساس کنید به متن لطمہ می‌خورد از ترجمه آن دست می‌کشید یا به شیوه‌ای دیگر مفهوم را به مخاطب می‌رسانید.

احمد پوری:

نظر شخصی من این است که حتی یک واژه هم از اثری نباید حذف شود. چرا که این خیانت به نویسنده است که آن عبارت و یا بخش را خلق کرده و نمی‌خواهد نوشته اش بدون آن چاپ شود. اما اگر این حذف و جرح و تعدیل به او تحمیل شد اگر ببیند که حذف بخشی به اثر لطمہ جدی می‌زند حتماً باید از چاپ آن صرف نظر کند. در شعر این مساله فرق می‌کند. من شخصاً حتی یک سطر از شعر را به هر دلیلی حذف نمی‌کنم و ترجیح می‌دهم کل شعر را حذف کنم البته اگر ناگزیر باشم.

فoad نظیری:

گمانم نظر شما برمی‌گردد به شرایط کنونی - و حتی قدیم - نشر کتاب در این سرزمین. ببینید تفاوت فرهنگ‌ها طبیعی است و پاسخ عده برمی‌گردد به نکات طرح شده در سوال‌های بالا. اما مترجم هیچ ناگزیر نیست که سهل است، بلکه حق ندارد دست به سانسور یا حذف بخشی از نوشته‌یا اثر بزند. او تشخیص اش را داده، ضرورت را برای ترجمه احساس کرده و لذتش را هم از متن برده است. پس این اشراف را باید داشته باشد که شانس انتشار اثر در هر شرایطی تا چه حدودی است. مترجم موظف است کارش را کامل و درست انجام دهد. حال اگر دستگاه دیگری به دلایل مربوط به خود وظیفه می‌داند که اثری را جرح و تعدیل کند، آن گاه مترجم است که باید تشخیص دهد حدود تغییرات باگرینش پاره‌ای لغات یا معادلات یا تعبیرات تا چه میزان به اثر لطمہ وارد می‌کند. اگر قرار است متنی مثله شود، نویسنده‌یا مولف موظف است از خیر انتشار بگذرد و خود و جامعه‌ی محدود و ای بسا در بسیاری موارد محروم اما شیفتنه مطالعه کتاب را به بازی نگیرد. نمی‌شود در این مورد میزان یا حکم کلی داد، اما به نظرم چنانچه قرار است حداً کثیر بیش از حدود پنج درصد متنی دچار آسیب، ممیزی یا تغییر شود دیگر انتشار آن متن را جایز نمی‌دانم. اگرچه آرمانی اش، با ذره‌المتناقل اعمال ممیزی و تغییر به شدت مخالفم. اما بیش از آن مخالفم

خوانشی ناقص و در بسیاری موارد حتی نامفهوم خواهد بود.

ترجم وظیفه خطییر را به عهده دارد. چرا که می‌تواند علاوه بر آشنا ساختن ادبیات کشور بیگانه، باعث ایجاد فرهنگ درست یا نادرست نیز باشد. شما چه معیارهایی را برای ترجمه‌یک کتاب در نظر می‌گیرید؟ چه عواملی را در انتخاب کتاب مدنظر دارید؟

احمد پوری:

واقعیت این است علیرغم وظیفه آموزگاری که گاه برای مترجم قائل می‌شویم کمتر مترجمی برای ترجمه اثری اول به قصد ایجاد فرهنگ و راهبری دست به ترجمه می‌زند. اغلب چنین کاری را برای ذوق و میل شخصی و شریک کردن دیگران و یا برای تقاضای بازار است که انجام می‌دهد. این تا حد زیادی طبیعی ترو بهتر است و اگر مترجمی با ذوق و متعهد بخواهد با چنین معیارهایی که گفتم دست به انتخاب بزند واضح است که اثر متعهد و پریار را ترجمه خواهد کرد.

فoad نظیری:

آخر این ایجاد فرهنگ درست یا نادرست یک مفهوم خیلی کلی و البته بسیار وسیع و در عین حال بسیار هم مهم است. بقینا هر مترجم مسئولی که به ارتقا و تکامل فرهنگ و زبان سرزمین خود می‌اندیشد، می‌رود دنبال انتخاب متنی در هر زمینه‌یی که کار می‌کند و می‌اندیشد تا در نهایت گامی به پیش در راه آن هدف خود بردارد.

این یک اصل است. در عین حال لذتی را که خود هنگام خواندن متنی دریافت کرده، دوست دارد با هم زبان و همدلان شناخته و ناشناخته خود سهیم شود که این نیز خود هدفی مثبت است. باقی می‌ماند مساله اقتصادی کار و زمینه‌های عرضه و تقاضایی که حاکم است بر این وجه از فرهنگ جامعه که خوب، مترجم تا حدودی به آن احاطه دارد و آشنایی و دیگر مرتبط می‌شود به تشخیص اش در ضرورت ترجمه متن مورد نظر و میزان اهمیتی که این مقولات برای او دارد.

به دلیل متفاوت بودن فرهنگ‌ها، خواسته‌یا ناخواسته مترجم ناگزیر است که دست به سانسور یا حذف بخشی از نوشته بزند. در چنین مواقعي چه راهکارهایی برای